І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 35. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1958 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 35. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ ВИМАГАЄ 3.9 БІЛЬЙОНА НА ДОПОМОГУ ДЛЯ ЗАКОРДОНУ

У СПЕЦІЯЛЬНОМУ ПОСЛАННІ ДО КОНҐРЕСУ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПРОТИ ЗАГРОЗИ СОВЄТСЬКОЇ ЗАКОРДОННО-ДОПОМОГОВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ І ПРОТИ НЕБЕЗПЕКИ „ОТОЧЕННЯ АМЕРИКИ"

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер, що перебуває на вакаціях у Томасвілл в Джорджії, переслав Конґресові своє спеціяльне звернення у справі закордонної допомоги. У цьому зверненні Президент домагається уповноваження асиґнувати на новий фіскальний рік на продовжування успішної закордонної допомоги 3,942,1000,000 долярів, перестерігаючи водночас із цим, що припинення або більша редукція устійненої Актом про взаємну безпеку допомога може привести до того, що ЗДА опиняться в стані обложеної держави, серед комуністичного світу. Такої ж приблизно суми на закордонну допомогу добивався Президент від Конґресу у минулому році, але, не зважаючи на всі його заходи, Конґрес ухвалив тоді всього 3,435.810,000 долярів на закордонну допомогу, значить на пів більйона менше, як цього вимагав він від Конґресу. Прихильники програми закордонної допомоги не мають великих надій на ухвалення Конґресом дальшої закордонної допомоги у вимаганій Президентом висоті з уваги на різні дипломатичні неуспіхи ЗДА на дипломатичному полі і передусім з уваги на непевну господарську ситуацію в самих З'єдинених Державах Америки. Тому теж уряд мусітиме відбути завзяту боротьбу за ухвалення законопроєкту про закордонну допомогу, чи не таку ж затяжну, як і за продовження акту про взаємні торговельні договори. Мотивуючи своє домагання, Президент підкреслює у зверненні до Конґресу, що широка й ефективна програма закордонної допомоги є дуже важливою для оборони ЗДА.

Згідно з переконанням Президента, припинення або надто веелика редукція закордонної допомоги спричинили б велику шкоду для ЗДА зокрема тим, що вони привели б внаслідку до видатного зменшення сил вільного світу, до поступової ліквідації — під совєтсько-китайським тиском — американських позицій закордоном, до величезного і непомірного збільшення внутрішніх видатків на оборону, до надмірного збільшення кількости американських збройних сил і в загальному до ізоляції З'єдинених Держав Америки, які б у висліді опинилися у справжньому стані облоги серед ворожого світу. Із пропонованої Президентом суми на закордонну допомогу 1,800,000,000 долярів мали б бути призначені на виключну мілітарну допомогу і 835,000,000 долярів на оборону заприязнених держав. Решта мала б піти на іншу, головним чином, господарську допомогу. Починаючи з 1950 року по 1958 рік З'єдинені Держави видали на допомогу для закордону 38,200,000,000 долярів.

Твайнінґ передбачає небезпеку для ЗДА за 15-20 років

Ню Йорк. — Голова Об'єднаних Шефів Штабу генерал Натан Ф. Твайнінґ промовляв на прийнятті Хлоп'ячих Скавтів Америки в готелі „Шератон-Астор" і заявив, що в найближчих роках ЗДА не грозить небезпека від СССР. Генерал Твайнінґ сказав: „Не вірю в те, щоб щось злого могло статися для ЗДА або для вільного світу впродовж найближчих кількох років. Правдивий тест буде за 15-20 років. Як ми перебудемо цю пробу, це буде залежати від того, що робитимемо під час тих 15-20-ох років". Твайнінґ закликав, щоб в американських школах вчили більше математики і стислих наук, бо тепер численні студенти байдикують і поважно не працюють. Покищо немає потреби боятися СССР тому, що там є більше число науковців та інженерів, але треба вважати на те, щоб диспропорція між числом науковців у ЗДА та СССР не збільшувалася.

МекЕлрой твердить, що торгівля з закордоном — це наша економічна зброя

Вашинґтон. — Секретар оборони Ніл Г. МекЕлрой зізнавав на Комісії Способів і Засобів в Палаті Репрезентантів і заявив, що взаємний торговельний договір із закордонними державами — це „наша економічна зброя для поборювання СССР" в цій економічній, психологічній і політичній війні, яку комуністи ведуть проти вільного світу. МекЕлрой заявив, що ми „не маємо впливу на існування цієї війни, нам залишається її вести". МекЕлрой зізнавав у справі продовження на 5 років торговельного договору з закордонними країнами, який пораз перший ухвалили були в 1934 році і який пізніше багато разів продовжували. Тепер уряд просить Конґрес продовжити той коговір на 5 років. Перед секретарем оборони зізнавав секретар торгівлі Сінклер Вікс. Демократичний конґресмен Гейл Боґґс критикував уряд за те, що не має однієї лінії в вирішуванні торгівлі з закордоном і вказував на обмеження імпорту нафти, головним чином із Канади.

George Washington
(22-го лютого 1732 — 14 грудня 1799)

...коли
Ми діждемося Вашинґтона
З новим і праведним закзном?
А діждемось таки колись!
ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Федеральна Рада Резерви звільнила $ 500 мільйонів на скріплення економіки

Вашинґтон. — Федеральна Рада Резерви 19-го лютого зменшила висоту вимаганих резерв у банках, які є її членами, і тим способом звільнила більше як 500 мільйонів долярів на скріплення економіки шляхом уділювання позичок. Федеральна Рада Резерви ствердила, що в деяких банках бракує грошей на уділювання позичок, і тому звільнила фонди на кредити. Звільнення цих фондів починається в банках Ню Йорку і Шикаґо та інших 270 банках вже 17-го лютого. Інші банки користатимуть із нього від 1-го березня ц. р. Голова Федеральної Ради Резерви Вільям МекЧесні Мартин заявив на конґресовій комісії, що теперішня економічна затримка скінчиться без зменшування прибуткових податків і без додаткових публічних робіт. Але він відмовився передбачати, коли господарська знижка скінчиться. Економічний асистент Президента д-р Гебріель Годж передбачає, що економічна затримка скінчиться в другій чверті цього року.

СССР шантажує вільний світ спутніками і ракетами

Шикаґо, Ілл. Шеф штабу армії генерал Максвелл Д. Тейлор промовляв на крайовій військово-промисловій конференції і сказав, що СССР внаслідок свого поступу в продукції спутніків і керованих ракет збільшив свою агресивність і тепер шантажує вільний світ, утруднюючи всякі проби порозуміння. Генерал Тейлор закликав ЗДА, щоб не занедбували нічого, що може скріпити збройні сили цієї країни, які є єдиним засобом до втримання миру в світі. На думку шефа штабу армії СССР незабаром розбудує так свої збройні сили, що і він і ЗДА матимуть такі військові сили, що могли б зовсім знищити одне одного. Якщо ЗДА поспішно розбудовуватимуть свої збройні сили, то не прийде до загальної світової війни, але це зовсім не значить, що СССР зрезиґнує з малих воєн, з підривної акції в країнах вільного світу та інфільтрації.

Ніксон причинився до об'єднання республіканців у Каліфорнії

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Віце-президент Ричард М. Ніксон, який від 15-го лютого перебуває в Каліфорнії, своїми конференціями причинився до того, що об'єднав ворожо настроєні гурти республіканців в тому стейті. Ґубернатор Каліфорнії Гудвін Дж. Найт, який давніше був противником Ніксона, заявив на прийнятті республіканських кандидатів на різні уряди таке: „Відчуваю, що порада, досвід і ентузіязм віцепрезидента поділали як очищувальний засіб. Тепер наша республіканська виборча кампанія здобула собі тривкий ґрунт. Хоч віце-президент віде до Вашинґтону, то я сподіваюся, що всі працюватимуть разом".

Чотири торговельні організації оскаржують уряд

Ню Йорк. — Чотири метропольітальні господарські організації оскаржують уряд президента Айзенгавера в тому, що не допускає до здійснення ощадностевих пропозицій Комісії для Реорганізації Виконної Частини Уряду, яку очолював колишній президент Герберт Гувер. Ці організації — це Нюйоркська Торговельна Палата, Торговельне Товариство в Західній Частині, Торговельна Палата Емпаєр Стейт і Торговельна Палата стейту Ню Джерзі. Представники цих організацій закликають Конґрес, щоб почав акцію для здійснення всіх ощадностевих пропозицій комісії Гувера. Вони вислали свої рекомендації до виконних управ 2,500 торговельних палат у ЗДА. Досі здійснено 53 відсотки рекомендацій комісії Гувера, але між нездійсненими пропозиціями є такі важливі, що якби їх зреалізовано, то можна б видавати мільярдові суми на збільшення збройних сил без збільшування податків.

Морфі буде посередником в спорі Франції з Тунісією

Вашинґтон. — Державний департамент призначив заступника державного підсекретаря Роберта Морфі своїм речником у переговорах, що ведуться тепер задля мирного полагодження французько-туніського конфлікту, що виринув після бомбардування в суботу 8 ц. м. французькими літаками туніського містечка Сакєв-Сіді-Юссеф. Роберт Морфі виїде до Лондону, Парижу і Тунісу. При цій нагоді пригадують, що Роберт Морфі, який має тепер 63 роки, від 1920 року працює в державному департаменті і має тепер титул амбасадора державного департаменту, який ранґою рівняється 5-зірковому генералові. Він переводив вже цілу низку делікатних посередництв і закордонно-політичних місій, між іншим в італійсько-югославськім спорі за Трієст Морфі особливо добре ознайомлений з північно-африканським тереном. Він їздив туди напередодні американського десанту в північній Африці за другої світової війни і був політичним дорадником генерала Д. Д. Айзенгавера в середземноморських справах. Пізніше грав ту саму ролю, як дорадник головної військової кватири ЗДА в Західній Німеччині. Роберт Морфі нараджувався вже у Вашинґтоні з англійським, французьким і туніськими амбасадорами.

Англія сподівається компромісу в справі Кипру

Лондон. — Англійський міністер закордонних справ Селвайн Ллойд заявив в палаті громад, що він переконаний, що можлива така розв'язка проблеми Кипру, яка буде сприйнятлива однаково для греків, як і турків. Він признав, що до такого переконання дійшов після останніх розмов, переведених ним в Анкарі і в Атенах. Неохідні дальші переговори і він запропонував грецькому та турецькому урядам негайно продовжувати їх дипломатичним шляхом. Ллойд не сказав нічого ближче про теперішній стан цих переговорів, але — за газетними коментарями — турки буцімто прийняли до відома — хоч з великим невдоволенням — що в Греції є такі рішучі настрої проти поділу Кипру на грецьку і турецьку частини, що нема практичних виглядів перевести цей проєкт. Ллойд нібито набрав враження, що вдасться переконати турків, які становлять 20% населення, щоб вони задовольнились ґарантіями про охорону їхніх меншинних прав. Грецький уряд дуже радо прийняв пропозицію Ллойда продовжувати переговори над справою Кипру.

Загублений літак розбився об Везувій — згинуло 16 осіб

Рим. — Американський військовий літак, який зник вночі з минулої суботи на неділю у своїй дорозі з Німеччини до Туреччини, розбився був об вулькан Везувій, при чому згинули всі 16 осіб, які знаходились в літаку. Розшуки за тією машиною були страшенне утруднені сніговією та густою мрякою. Щойно в середу 19 ц. м. американський літак Б-26, стаціонований в Західній Німеччині, який брав участь у розшуках, побачив рештки машини на висоті 3.800 стіп, на узбіччі вульканічної гори Везувія, недалеко кратеру, й тільки за 9 миль від сусіднього італійського летовища. Негайно вислана туди експедиція продерлась до руїн літака через сніговію і глибокий сніг, але віднайшла тільки 16 трупів.

В Англії стривоження з приводу недуги Черчила

Ніцца. — 83-річний колишній англійський прем'єр Винстон Черчил, який перебуває на французькій Рівієрі недалеко Монако, у минулий вівторок раптом ослаб настільки, що не вставав з постелі. Його секретар перший подав до відома факт недуги. Лондонський лікар Черчилла і його приятель, лорд Моран, відлетів з Англії до місця перебування Черчилла. Так само прибула туди його дружина. З Черчиллем була на Рівієрі його донька Сара, драматична артистка. Зате син Черчилла, Рандолф, який роз'їздить тепер з доповідями по З'єдинених Державах, після телефонічної розмови з Лондоном заперечив, наче б стан здоров'я його батька давав причину до алярму. Проте англійська публічна опінія сильно стривожена, взявши під увагу пізній вік державного мужа. Винстон Черчил — єдиний живий ще член „великої трійки" з останньої війни (Черчилл, Рузвелт і Сталін), був англійським прем'єром до свого 80-го року життя. Він усе ще є членом англійської палати громад, не прийнявши запропонованого йому лордівського титулу і членства в палаті лордів. В минулому тижні відвідав його західньонімецький канцлер Конрад Аденауер і протягом двох годин розмовляв з ним на актуальні міжнародні теми.

У першому лікарському комунікаті стверджено, що Винстон Черчил хворий на запалення леґенів. Все ж, лікарі підкреслили спокійну ніч і день, переведені недужим, і факт, що він викурив одну циґару після сніданку й одну після обіду.

Винстон Черчил
83-річний державний муж, кол. англійський прем'єр, лавреат Нобеля з ділянки літератури.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАЛИШАТЬСЯ НАДАЛІ В КОРЕЇ

Сеуль. — Командування військ Об'єднаних Націй в Південній Кореї — фактично американське — не подає ніяких познак, наче б комуно-китайська заповідь щодо відкликання з північної Кореї китайських військ мала викликати будь-яку зміну в стаціонуванні американських військ на південь від демаркаційної лінії. Навпаки, за повідомленням з державного департаменту у Вашинґтоні, американські війська залишаться в південній Кореї так довго, поки північно-корейський комуністичний уряд не погодиться на переведення вільних виборів під контролею Об'єднаних Націй, як на базу з'єдинення Кореї. 5-го лютого ц. р. комуно-корейський прем'єр Кім Іль Сунґ запропонував, щоб комуно-китайські війська відійшли геть з Північної Кореї, а альянтські з Південної. В два дні потім комуно-китайський прем'єр Чу Ен-лай підтримав цю пропозицію. Коли ж ЗДА не відповіли на неї, то в минулу середу 19 ц. м. прийшла спільна комуністична китайсько-корейська заява, що в квітні ц. р., почнеться відтягання китайських військ з Північної Кореї і що ця евакуація закінчиться з кінцем цього року. Хоч китайські й корейські комуністи не в'язали цієї евакуації з передумовою евакування також американських військ з Південної Кореї, проте вони висловили „надію", що тепер це станеться. Офіційний американський комунікат каже, що коли дійсно китайські комуністи виконають зроблену обіцянку і відкличуть з Кореї свої війська, то треба буде „привітати" ту подію, за якою повинна прийти згода на переведення на терені цілої Кореї вільних виборів під доглядом Об'єднаних Націй. До того часу, поки комуністи погодяться на це, Америка втримуватиме в південній Кореї свої війська. Хоч китайські комуністи відкличуть свої війська, проте вони завжди будуть в найближчому сусідстві Кореї, — коли тим часом евакуація американських військ мусіла б відбуватися поза Тихий океан. В Північній Кореї доморослі комуністи мають 19 дивізій, а китайські комуністи тримали там своїх 16 дивізій. Південна Корея має 20 дивізій і одну дивізію морської піхоти, ЗДА мають там дві дивізії, Туреччина одну бриґаду й Сіям одну сотню. Вже після підписання перемир'я, всупереч виразним його постановам, китайські комуністи вивінували півн.-корейську армію важкою зброєю, збудували там кілька летовищ і здвигнули ціле, раніше майже не існуюче, північно-корейське військове летунство, зложене виключно з совєтських машин.

Альжирські повстанці дістають безперервно зброю

Париж. — Франція тому озлоблена проти Тунісії, що коли б не прихильність Тунісії для альжирських партизанів, то війна з ними на терені Альжиру вже була б скінчилася — твердять французи. Вони покликаються на факт, що місячно альжирські партизани дістають пересічно через туніський кордон коло 2,000 штук стрільної зброї, в останньому часі здебільша ручних і важких скорострілів, ґранат і мінометів. Тільки одна четвертина тієї зброї попадається у французькі руки. У минулому році французи протягли були здовж 135-милевого альжирсько-туніського кордону кільчастий дріт і зелектрифікували його, при чому окрема алярмова система давала знати найближчій військовій станиці, в якому місці прорвано дріт. Ця „лінія Моріса" — від призвища кол. міністра військових справ Андре Моріса—коштувала Франції близько 2 і пів мільйона долярів. Проте ця кордонна застава тільки частинно припиняє, чи перешкоджає пачкуванню з Тунісії до Альжиру. Партизани винайшли способи для перерізування і нищення тієї застави і від сторони Тунісії пливе безперервно струм зброї до Альжиру та переходять туди збройні повстанські загони. Тому тепер, у нинішньому французько-туніському спорі, Франція хоче осягнути порозуміння щодо встановлення нової „мертвої смуги" здовж туніськo-альжирського кордону, що її контролювала б окрема мішана комісія. Французи хочуть тепер, щоб Тунісія продовжувала перервані в минулому місяці переговори про договір у справі французької морської бази в Бізерті і французького війська, стаціонованого в Тунісії. Президент Бурґуїба жадає тепер ліквідації тієї бази та відкликання французького війська. ЗДА й Англія мають надію, що прийде до компромісу.

В АМЕРИЦІ

● **У Моріставні, Н. Дж.,** помер Луїс Волф, що мав численних старих приятелів з довкільних барів, куди він любив частенько заходити. Луїс Волф курив сиґари і мешкав у пивниці під крамницю. 17-го січня його знайшли в цій пивниці мертвим. Стверджено, що він помер від старости. (З його книжки про соціяльне забезпечення виходить, що він мав 78 років). Але при тому стверджено також, що Луїс Волф — це була жінка!

● **Медвін Гутер,** що понад 30 років працював як льокай у пані Луїси Менделсон, одержав після її смерти 100,000 долярів. У своєму заповіті пані Менделсон зазначила, що цими грішми нагороджує його „за вірну службу".

● **Шкільна Рада** в Литтл Рок, Аркенсо, на пропозицію шкільного суперінтендента, виключила з центральної середньої школи 16-річну ученицю-негритянку за те, що кілька разів спричиняла неспокій серед учнів. 17-го грудня в шкільній кафетерії вона вилила зупу на голову одного з учнів, а після того ще чотири рази порушила дисципліну. Інститут запропонував виключити її зі школи, бо вона не додержала обіцянки — що не спричинятиме турбот шкільній адміністрації. Вона вже дістала стипендію в одній школі в Ню Йорку.

● **У своєму заряді федеральний уряд** має 772 мільйони акрів землі, розкинених по всіх стейтах ЗДА і по цілому світі. Загальна площа цієї землі дорівнює 40 відсоткам території ЗДА. В Коннектикаті федеральний уряд має тільки 6,000 акрів, а в Неваді аж 61 мільйон. У заряді департаменту внутрішніх справ є 211 мільйонів акрів.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Григорій Когут,** дядько (вуйко) заступника гол. предс. УНСоюзу адв. Михайла Пілкача, помер 19-го лютого в лікарні в Гернерсвіл, Н. П. Покійний народився 1873 року в селі Лип'є пов. Турка, в Зах. Україні. Приїхавши до Америки, Гр. Когут в 1923 р. вступив в члени УНС до Відділу ч. 70. Завжди цікавився громадськими справами.

● **Український Військово Історичний Інститут** постав при Історично - Філософічній Секції Наукового Товариства ім. Шевченка у ЗДА. Правильник Інституту вже затверджений і найближчим часом відбудуться перші Загальні Збори Інституту. Завданням Інституту є збирати і зберігати матеріяли до історії української військової справи і взагалі військової справи в Україні, вести наукові студії в цих ділянках і публікувати вислідн цих студій. Осідком Інституту є місто Ню Йорк.

● **Комітет видання пропам'ятної книги „Січей",** що має незабаром появитися друком, просить надсилати спогади, а по змозі теж фотографії й інші матеріяли з життя тих руханково - пожежних товариств що до першої війни організував на західньо - українських землях д-р Кирило Трильовський. Всі матеріяли надсилати на адресу: Knyha "Sitchi", 11450 — 78th Ave., Edmonton, Alta, Canada

● **10-річчя Пласту в Монтреалі** відзначатиме в цьому році місцева Пластова Станиця. Згідно з пластовим кличем „Бог і Україна" святкування почалися 9-го лютого Богослужбами в обох українських церквах, св. Причастям і спільним сніданком. Підготовляється ювілейний альманах та ряд пластових імпрез, які відбудуться на протязі ювілейного року.

У СВІТІ

● **На військовий табір у Бленфорді, в південній Англії,** напало шість молодих чоловіків, правдоподібно — членів підпільної революційної Ірляндської Республіканської Армії. Ціллю нападу було здобути зброю з таборового арсеналу. Вартівники впору зчинили алярм. У стрілянині був ранений один англійський вояк.

● **У Совєтах** вишколюють собачку Альфу для подорожі в космічних просторах. Вишкіл переводить Ада Котовська, знавець звіриного світу, зокрема собак. Цю собачку мають незабаром вистрелити в третьому совєтському штучному сателіті Землі.

● **Південно - корейський уряд** звернувся з закликом до 630 корейських юнаків, щоб вони, покінчивши студії в З'єдинених Державах, верталися додому. На 1,110 корейців, які за згодою й допомогою південно - корейського уряду виїхали на студії до ЗДА, вернулося тільки 465, — решта залишилася в ЗДА, „засмакувавши легкого життя" — як сказано в офіційному повідомленні. Корейський уряд погрожує своїм молодим громадянам репресіями, передусім судом за незголошення до військової служби.

● **У французькому портовому острівці Бель** помер на 59-му році життя морський капітан Дод Орсборн, англійський авантурист, який в 1936 р. „позичив" собі міноловець „Ґерл Пет" і переплив ним океан, викликавши цим світову сенсацію. Опісля він став пачкарем, тайним аґентом та актором і написав кілька авторeклямових книжок, що мали великий збут. Коли тепер англійські часописи почали славити Дода Орсборна, як „останнього пірата" і „героя", його вдова, яку він замолоду покинув із 9-ма дітьми, виступила публічно проти „фальшивої леґенди", представляючи його, як брехуна й обманця.

● **Княжна Марґарита** дістала анонімові листи з погрозами і перестогою не їхати у заплановану на квітень подорож до Західньої Індії. Внаслідок цього посилено її особисту охорону. Поліція водночас оприлюднила заяву, що всі члени королівської родини час від часу стають предметами погроз збоку „жартунів".

● **В ковзанярських змаганнях на швидкість,** що відбуваються в Гельсінках у Фінляндії, здобув чемпіонат підсовєтський спортовець українець Олег Гончаренко. Він пробіг 1,500 метрів у 2 мінутах і 17.7 секундах і потому здобув перемогу ще в 10,000 метровому фіналі. Друге місце в цих змаганнях зайняв однорукий інженер з Москви Владімір Шіліковський і третє місце Роалд Аас з Норвеґії. Гончаренко був переможцем у 1953 році і потому здобув перемогу у змаганнях за европейський чемпіонат у 1956 році.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

У ДЕНЬ ВАШИНГТОНА

Наче постійні дати великих церковних свят, день 22-го лютого відзначається, як День Вашингтона, день народження того, хто став не тільки „Батьком своєї країни", але й вселюдським символом найкращих ідеалів і боротьби за їх здійснення. Цього року 22-го лютого відзначаємо вже 225-ті роковини народження Юрія (Джорджа) Вашингтона, але його ідеали, його боротьба і все, що він символізує, такі самі великі й сильні, як були того пам'ятного 1775-го року, коли на горбкуватих полях навколо селищ Лексингтону і Конкорду в Массачусетсі уперше зударились британські загони в червоних уніформах з революційно настроєними групами фармерів і громадян. Тоді саме почалася Американська Революція, тоді пролунав той перший постріл, про який один американський журналіст і поет сказав: це був „постріл, що його почули в цілому світі".

Американська Революція відбилася та ще й сьогодні відбивається живим відгомоном у всьому світі. Не так сама революція, як радше ті великі ідеали, які її породили і які від того часу вона здійснює. Відомо, наприклад, що в цій революції побіч Вашингтона стояв близький його приятель маркіз де Лафайєт, який в ранзі генерал-майора бився пліч-о-пліч з невишколеними американцями, допомагаючи їм досягнути шляхетну мету. Після війни він вернувся додому щоб узяти на себе ролю провідника Французької революції, запропонувавши на зборах Національної Асамблеї в 1789 році Декларацію Прав для французького народу, складену за зразком американської Декларації Незалежности. На цих зборах він закликав здійснювати у Франції „праведний закон Вашингтона" — закликав до волі, до релігійної толеранції, до припинення самовільних арештів, до народного представництва, до свободи слова.

Не можна не згадати й про нашого сусіда Тадеуша Косцюшка, який добровільно пристав до американських революціонерів і пізніше став адьютантом Вашингтона. І коли Росія і Прусія поділились Польщею, то Косцюшко з'явився в 1794-му році в Кракові й почав закликати селян до повстання, а опісля повів їх, щоб косами здобували волю і незалежність своїй батьківщині.

Досі ще не встановлено, чи в Американській Революції брали участь наші українські земляки, хоч і це не виключене. Але ж не можна мати сумніву, що найбільшого українського і одного з найбільших вселюдних революціонерів, Тараса Шевченка, захоплювали власне ті великі ідеали „праведного закону Вашингтона", про який він сам говорить у своїх полум'яних віршах.

Навіть у Британії, проти володарів якої була звернена Американська Революція, не бракувало людей-мислителів, які сприймали ту революцію такою, якою вона була насправді, вплітаючи її ідеали у великий зміст історії.

Коли ми сьогодні дивимося на портрет Вашингтона, коли приглянемося його напудрованій перуці, видовженому носові та затисненим устам, то мимоволі насувається запит: як це сталося, що цей типовий аристократ став провідником і опісля символом революції, яка змінила хід історії світу?

Відповідь, здається, проста, якщо заглибитися в суть Американської Революції. Це бо був не тільки бунт гноблених і визискуваних тираном колоністів, але й справжня революція за здійснення „самонаявних правд": що всі люди створені рівними і що всі вони мають невід'ємне, бо дане їм Творцем право на життя, на волю й на змагання до щастя. І коли незалежна Америка почала безприкладні в історії людства ріст і розвиток, коли вона зайняла передове місце „у народів вольних колі" і стала надією як вільних, так і тих, що в неволі, то вона і весь світ завдячують це саме праведному законові Вашингтона і тим високим ідеалам, що їх він символізує.

Недавно, під час урочистого відзначування 40-річчя проголошення незалежности Української Держави, не одному з нас живіше билося серце, скріплювались давні і виростали нові надії, коли ми дивилися, як на стейтових і урядових будинках гордо повівали зоряний американський і синьо-жовтий український прапори, а представники стейтової і міської влади читали проклямації про „День Української Незалежности", зв'язуючи українські ідеали і боротьбу за них з ідеалами американськими. І тоді ввижався нам маєстатичний образ Юрія Вашингтона, біля якого проходили нескінченні полки тих, що боролися і вмирали за те, щоб усі люди були рівні, щоб усі мали право на життя, на волю і на щастя. Похід продовжується, а День Вашингтона скріплює нашу віру в те, що його кінцева мета — воля і справедливість для всіх — уже не за горами.

ПОЛЬСЬКИЙ ПУБЛІЦИСТ ПРО 40-РІЧНУ УКРАЇНСЬКУ ВІЙНУ З МОСКВОЮ

У тижневику „вільних поляків" п. н. „Сирена", що виходить в Парижі, появилася в числі 5-му з 1 лютого ц. р. передова стаття видатного польського публіциста Ришарда Враги п. н. „Сорокаріччя української республіки". Своїм змістом і ставленням ця стаття корисно вирізняється серед безлічі польських тенденційних писань на українські теми і тому заслуговує на відзначення й зреферування.

„Дня 22 січня 1918 року, — пише Ришард Врага, — проголошено на Україні т. зв. Четвертий Універсал Української Центральної Ради із ствердженням, що „віднині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу". Цей день започаткував новий (уже третій з черги) період незалежної української державности, що її не змогла перекреслити формально навіть жахлива для українського народу большевицька окупація. Четвертий Універсал був одним із найважливіших знарядь боротьби українського народу із загарбницьким — від першої хвилини захоплення влади в Росії — большевизмом. Якщо йде про паралелю з історією визволення Польщі, то цей Універсал можна порівнювати з актом 11-го листопада 1918 року (про незалежність Польщі — ред.). Четвертий Універсал був не тільки ерекційним актом незалежної Української Держави, але самим своїм справді демократичним і суспільно якнайбільш проґресивним змістом започаткував ту невблаганну боротьбу з окупантом, що її український народ веде коштом мільйонів жертв до сьогоднішнього дня".

Оцінивши так високо значення Четвертого Універсалу і українську боротьбу з московською окупацією, автор підкреслює далі, що „постання українського народу і сформування Української Держави є одним з найвеличавіших проявів сили і життєвости духа свободи", і що „триста років російської окупації, в якій періоди біологічного нищення народу перепліталися з періодами страшного культурного й морального гніту та найбрутальнішого винародовлювання — не були в спромозі вбити національної свідомости серед українських мас". „Позбавлені на протязі сторіч свободи творити власну поступову культуру, ці українські народні маси створили величну народну культуру, багату на коляди, перекази та пісні і таку ж мальовничу в малярстві і музиці. Неспроможність організуватися суспільно й державно причинилася до вироблювання сильних характерів, готових до боротьби, завзятливих, певних і гордих. Чим більша і тяжча була неволя, тим сильнішим ставав комплекс вищости й самопевности. Якщо сьогодні вражають нас інколи перерости українського націоналізму (між іншим — дуже подібного до нашого, польського націоналізму), його захланність і його неуступливість, то не сміємо забувати, що український націоналізм був і залишився найстрашнішою й інколи єдиною зброєю українського народу".

Вертаючись до подій 1917-1918 років, часу творення української державности, Ришард Врага стверджує, що „поди: угідною є спонтанність і ефектовність реалізації української державности в 1917-му році. Вже всього через кілька днів після Лютневої революції в Петрограді, постає в Києві Українська Центральна Рада і починається масовий загальний рух за створення власної, окремішної держави. А проте, здавалося б, що 300 років царату вбили свідомість політичної відрубности, позбавляючи майже 30-мільйоновий народ власної інтеліґенції, власної буржуазії, власних капіталістів, ба навіть власного пролетаріяту у відповідних до величини народу пропорціях. Але, якщо й були — підкреслює далі автор — в той час десь серед українців якісь вагання щодо суверенности відроджуваної Української Держави, то існували вони на ділі серед української інтелігенції і малочисельної української буржуазії. Селяни — і придушений під перевагою чужих напливових робітничих мас — український робітник не мали щодо цього ніяких сумнівів. Вони ж і стали головною силою спротиву українського народу проти большевизму і, скажім зараз же, вони мусіли заплатити за цей спротив найвищу ціну".

„Молода Українська Республіка — пише далі Р. Врага — стала відразу, з самого початку супроти двох ворогів: російської реакції і большевизму. Російський Тимчасовий уряд не був у стані відірватися від традиційних великоросійських тенденцій „єдиної неподільної", хоч і багатонаціональної Росії. Політика цього уряду у відношенні до України — це ряд — таких добре відомих нам, полякам — зиґзаґів, обдурювань, зволікань і нещирости. Задомовлена в Україні російська бюрократія, інтеліґенція і буржуазія були знаменитою експозитурою всеросійського націоналізму й імперіялізму. Українці були примушені вести боротьбу за свободу не лише з ворогом зовнішнім, але також з могутньою його аґентурою на території самої України".

Тому теж, — закінчує Ришард Врага, — большевики здавивши Лютневу революцію, „взялися негайно до збирання відвічних російських земель". На внутрішню аґентуру серед українців вони не могли рахувати. Серед них большевизм не був популярний. Навіть такі промислові й „пролетарські" осередки, як Луганськ, Харків чи Макіївка, не нараховували понад 100 членів (большевицької) партії. В Києві, Одесі чи в Полтаві були одиниці. Тільки дощенту зрусифікований Катеринослав (сьогоднішнє Дніпропетровське) нараховував яких 400 большевиків. І тоді ж, саме для поневолення України, Ленін, Троцький і Сталін (пізніший „геніяльний собіратель землі русской") видумали ту процедуру, що її згодом стосовано до завоювань усіх земель і на Заході і на Сході: створено „правдивий, робітничо-селянський, пролетарський український уряд" (в Москві!) і „правдиву червону українську армію" (на терені Росії!), які вирішили „визволити Україну з рук буржуазії і міжнародного капіталізму". Російська большевицька армія ринула на Україну відвічними кривавими шляхами Петра Великого і Катерини Другої. Почалася нова війна українського народу за свободу, що її сьогодні можна назвати „сорокарічною".

ІДЕАЛ І ДІЙСНІСТЬ ЄДНОСТИ АРАБІВ

22-го березня 1945 року створилась в Каїро Арабська Ліга, яка з того часу стала наче символом єдности арабського світу. Проте, за останніх 12 років, всупереч великій силі гарних слів про цю єдність, як ідеал і ціль майбутности, Арабська Ліга покищо не має значення більшого, як символічно-ідеологічна організація, яка тільки в дуже спеціяльних випадках виконує суто практичні завдання: ведення пропаганди арабського націоналізму, допомоги альжирським партизанам (формально від Ліги, фактично від Єгипту) та координації дій на терені Об'єднаних Націй під час Генеральної Асамблеї в особливих справах. Почуття расово-релігійної спільности безумовно поглибилось в арабських масах. Але воно ще далеко не дійшло до того ступня, щоб всі араби почували себе одною нацією. Тому арабський націоналізм все ще є в стадії назрівання, дуже ступневого поступу, на дуже трудному й складному шляху.

На ці труднощі склалися прерізні, а то й суперечні традиції, нахили й настрої, що витворилися впродовж сторіч у різних частинах велетенської території від північно-західнього африканського побережжя Атлантійського океану по Перську затоку. Від часу упадку арабської держави в Азії в 13 ст. і в Европі в 15 ст. та після завоювання Близького Сходу і Північної Африки Туреччиною поглиблювався поділ арабського світу на племена й наріччя. З розпадом турецької держави й поширенням англо-французького колоніялізму підпала та територія під нові культурні впливи. Після закінчення останньої світової війни все ще триває процес творення окремих арабських держав. До згаданої Арабської Ліги належать: Єгипет, Ірак, Йорданія, Савді Арабія, Сирія, Ливан, Ємен, Лібія і Судан. Поза цими десятьма самостійними країнами існують ще: Марокко й Тунісія — суверенні держави, і Альжир, де протягом трьох років іде війна за незалежність. Разом вони займають величезну територію близько 4,500,000 квадратних миль, з населенням несповна 80 мільйонів.

Все одно — це була б потужна 80-мільйонова нація, якби перетворилися в неї буквально сотні теперішніх племен, осілих і кочівних, різного ступня зрілости і культури. Саме в останніх днях прийшло до об'єднання двох тих держав, Єгипту і Сирії, в З'єдинену Арабську Республіку та Йорданії і Іраку — в Арабську Федерацію. Це, безумовно, великий крок до ідеалу єдности всього арабського світу. Але одночасно, хоч як це звучить парадоксально, ці акти об'єднання саме кинули яскраве світло на існуючий в тому світі поділ, що його ще довго-довго не можна буде зліквідувати. Бо на ці обидва акти вплинули різні причини. Читаємо коментарі фахівців, що президент Сирії і її військовики, загнавшись у просовєтській політиці, настрашилися зросту комуністичної партії і тепер шукають в об'єднанні з Єгиптом і в тій диктаторській системі, яка не дозволяє існування будь-яких політичних партій, ратунку проти загрози комуністичного перевороту. Знову ж федерація Йорданії і Іраку має охоронити Йорданію від того, щоб її не проковтнула єгипетсько-сирійська Арабська Республіка, і щоб обидві країни могли зберегти прозахідню політику. Ще не прогомоніли святочні слова ґратуляційної телеграми президента Нассера до короля Фейсаля, як уже єгипетська преса почала атакувати Арабську Федерацію за її ніби сприйнятливий для Ізраїлю характер. І хоч ненависть до Ізраїлю, це — здається — єдина нинішня спільна для всіх арабів плятформа, проте й вона може об'єднує їх емоціонально, але не всилі об'єднати політично, культурно й економічно.

Згаданих 12 країн діляться на: демократичні республіки (Ливан, Судан, Тунісія), диктаторські республіки (Єгипет), конституційні монархії (Лібія, Ірак, Йорданія), і абсолютистичні монархії (Савді Арабія, Марокко). Одні з них політично зорієнтовані на Захід (Ірак, Судан, Йорданія, Ливан, Тунісія, Марокко, Лібія), інші хочуть дійсної невтральности (Савді Арабія), інші виразно орієнтуються на Москву (Єгипет, Сирія). Одні з них економічно цілком невистачальні (Йорданія), інші заможні, оперті на власні природні багатства — нафту (Ірак, Савді Арабія). В одних перемагають ресентименти у зв'язку з недавнім колоніяльним станом, в інших — свідомість комуністичної небезпеки. В залежності від усього цього вони ставляться до актуальних міжнародних проблем. Не всі також мусульманські (Ливан — християнський), але всі без винятку найбільш зацікавлені внутрішньою і взаємною грою. У північно-африканських країнах довший час найбільшу ролю грають два чинники: боротьба спершу Марокко й Тунісії, а тепер Альжиру проти французького уніфікаційного централізму й верховодницькі амбіції єгипетського президента Нассера. Надзвичайно характеристичне явище, що під час ратифікаційних дебат у парляменті Іраку над договором про створення Арабської Федерації президент парляменту заявив у минулий понеділок з дуже прозорою алюзією на адресу Єгипту: „Не хочемо імперії, залежної від одної особи". Ясно, що й савді-арабський король Савд, який не хоче в'язатися з Заходом у такому пакті, як Багдадський, не хоче також ані провідництва Нассера, ані інфільтрації Москви.

І тому до оцінки подій в оцій арабській мозаїці неможливо підходити з критеріями і з термінологією, до яких люди звикли в З'єдинених Державах чи в Европі. Не можна утотожнювати арабського націоналізму за книжкою Нассера „Філософія революції" з націоналізмом будь-якої західньої нації, хіба може дещо з слов'янофільством старо-російського типу, який мріяв про той час, коли всі „слов'янські ріки зіллються в рускому морі". Західня людина дивується, що чотири арабські держави — Єгипет і Сирія та Ірак і Йорданія — протягом одного тижня швидко і гладко перескочили через сантименти до власної суверенности і власних державних кордонів, ба навіть власної назви і прапора. Все це тому, що в тих країнах окремішній державний патріотизм ще дуже молодий, кордони пливкі і нема закріплених в народі власних державних традицій. Зате є гра, інтриги, династичні амбіції, змагання партій і — комуністична інфільтрація та змагання з одного боку Заходу, щоб не дати себе відрізати від середньосхідніх джерел нафти, з другого боку Совєтів — щоб здійснити мрію царів і дійти до Перської затоки. І саме тому цей 80-мільйоновий арабський масив, поділений тепер на 12 країн, є одним із найповажніших гриц у міжнародному політичному світі, є небезпечний і запальний.

З наших буднів

НАШІ ДОБРІ ЛЮДИ

Прошу не брати цього фейлетона за рекляму цим компаніям, що висилають пачки до Краю. В них і без реклями йде бизнес повною парою. А коли, час до часу, зробиться „с л о в", тоді панове менаджери пускають чутку, що, наприклад, від 1-го совєти підносять мито на 100 процент і тоді перестрашений нарoд знову напирає з пачками.

Тут я хочу, просто, записати для історії, що між горами й лісами Пенсилвенії є собі одне таке містечко, чи село, замешкале нашими майнерами, в якому ще досі не поселився жаден скиталець!

Але скитальців там дуже люблять! Буває, коли заблукає туди який союзовий організатор, мисливий чи інженер, що мости проєктує, то вже такого рідкого гостя тримають там і вгощають з три-чотири дні та й випустити не хочуть.

Саме один з таких заблудивших у сторони інженерів розповідав мені чудасива про жертвенність тієї нашої майнерської оселі. В містечку є коло двох сот хат, і майже з кожної хати посилають пачки до Краю. І то не які-будь пачки! Показували йому поквітування з аґенцій: кожна пачка вардости 100—200 долярів, — без мита та інших драчок!

Показувано йому також дуже цікаві листи з Краю. Деякі, наприклад, починаються так:

„Дорогий Стрию! Ви мене напевно не пам'ятаєте, бо мене ще на світі не було, як Ви виїхали в чужі світи. Я називаюся Микола, син Вашого двоюрідного брата Івана, що мешкав за церквою і мав жінку Настю, яка храмала на праву ногу . . ."

„Нам тепер добре живеться, радянська влада за нас дбає і маємо всього подостатком, але, як можете, то вишліть нам шкіри на чоботи, полотна на всипи до перин, аспірину, нитки, хустини . . ." і так далі.

— Велл, — всміхається стрийко-майнер, — раз тая радянська влада так за них дбає, то треба витягнути гроші з банку та й рихтувати пачку. Та чи той Микола є на світі, чи його нема, то я сам не знаю . . .

Але недавно прийшов лист із Краю, що викликав тут справжню сенсацію і випровадив з рівноваги таку статечну особу, як всіми поважана, 72-літня пані Букса.

Оця ж пані Букса мала в Арґентині небожа, молодого чоловіка, що там уже народився, вивчив добре ремесло, одружився і жив, як то кажуть, мов у Бога за плечима. Нараз — щось йому сталося, ошалів хлопець, чи що, прилучився до збаламученої купки „репатріянтів і виїхав „на родіну".

Півроку не було про нього ні слиху, ні диху, мов у воду канув. Нараз — приходить розпучливий лист! Немає вже в ньому і згадки про те, що радянська влада за них „дбає", а пишуть просто з моста: рятуйте, тьотю, ради Бога, бо ми — голі, босі та голодні, посилайте пачку!

— А дулі з маком не хочеш? — хвилюється пані Букса. — А ти ж, дураку, чого поїхав, просто сатані в горло? А ти мене перед тим радився — їхати, чи ні? - Недочеканнячко твоє, щоб я тобі щось посилала!

— То вона тільки так, — кажуть сусіди. — Погуркотить, погуркотить, та й вишле пачку. Шур! Ніби, кому буде гроші тримати? На другий світ не забере.

Ікер.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР ПРО ЗАСТУПНИЦТВО ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — Генеральний прокуратор Вільям П. Роджерс зізнавав на Сенатській Правничій Підкомісії і заявив, що справу заступництва Президента під час його нездібности виконувати обов'язки можна вирішити тільки при допомозі зміни конституції. Роджерс сказав, що створення окремої конґресової комісії, яка мала б вирішувати цю проблему і яку запропонував директор Оборонної Мобілізації за президентури Гаррі С. Трумана Генрі Г. Фовлер, — було б незгідне з конституцією країни, яка не вирішує ясно справи заступництва Президента. Роджерс заявив, що він не виступатиме проти створення окремої комісії в Конґресі, але додав, що ця комісія могла б мати тільки дорадче значення, і вона не могла б вирішувати цієї такої важливої справи. Існування такої комісії було б образою для Президента, і вона могла б надуживати сво-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„БО НІХТО НЕ ЗНАЄ БІЛЬШОЇ ЛЮБОВИ . . ."

У „Свободі" із четверга 30-го січня 1958 року, в статті під заголовком: „Бо ніхто не знає більшої любови", ЦЕСУС звертається до студентів із закликом пам'ятати про Крути та по змозі працювати над собою і тим самим й для України. Я до цього хотів би лише додати, що якби наші бувші студенти бодай половину позичених від КОДУС грошей звернули, то це був би один із найкращих показників, що наше громадянство про Крути ще не забуло. Про інші обов'язки тут зайво згадувати, бо ж їх стільки, а робиться так мало.

Іван Івахів.

Віктор Доманицький

МАЗЕПИНСЬКІ ЮВІЛЕЇ

(1)

1. Чи відзначати ці ювілеї і як саме?

На другий рік сповниться 250 років з дня битви під Полтавою (27. 6. 1709 р. ст. ст. — 8 липня 1709 р. н. ст.) і з дня смерти гетьмана Івана Мазепи (в ніч з 21 на 22 вересня 1709 р. ст. ст. — 2-3 жовтня 1709 р. н. ст.).

Перший ювілей — 250-річчя битви під Полтавою — будуть відзначати, без сумніву, в усіх країнах, що знаходяться під совєтським керуванням, і то відомим московсько-імперіялістичним способом. На це вказує зміст і тон, хоч би того збірника „Полтавська битва", що вийшов у Києві року 1940-го.

Але 250-ліття смерти гетьмана І. Мазепи сорокамільйоновий український нарід під Совєтами не зможе відзначити в жадний спосіб, не зможе ані в якій мірі виявити свого дійсного почуття вдячности й пошани до пам'яти гетьмана, що огортає кожного свідомого українця. Якщо там і будуть згадувати Івана Мазепу, то лише як зрадника Москви, як Юду Іскаріота.

Про це говорить „наукова праця" В. Шутого під назвою „Измена Мазепы" (Истор. Записки", 1950, ч. 31, стор. 154-190), а ще красномовніша вступна стаття до французького видання „Вершників" Ю. Яновського, що її написав Луї Араґон, який часто їздить до Москви по інструкції. Там знаходимо таке яскраве місце: . . . „А ім'я Мазепи: у нас (тобто у Франції — В. Д.) він завдяки поетам романтикам — герой, для українців він — зрадник, що змовився з шведами при їх відступі проти Росії Петра Великого"... („Les Cavaliers" par Juri Janovski, Callimard, Paris, 1957).

Звичайно, ці обвинувачення безпідставні, бо Україна на початку 18 ст. не була ще інкорпорованою частиною Росії, — отже, укладаючи в імені України оборонний договір зі Швецією проти Москви, Мазепа не поповнив жадної „державної зради". Якщо виходити з позиції усталення відносин та мирного співжиття народів Сходу Европи, а не з позиції російсько-совєтського імперіялізму й централізму, то І. Мазепа не тільки не є „зрадником", але навпаки, є найбільшим націотворчим і державнотворчим вождем українського народу і цілого Сходу Европи. Доба Мазепи це в історії України найвищий прояв української державности, а сам гетьман І. Мазепа — це символ боротьби українського народу за незалежність і соборність Української Держави. Тому 250-ліття його смерти українці у вільному світі мають відзначити особливо імпозантно-урочисто, змістовно, настроєво, організовано, масово. Це мусить бути щось таке, чого українці вільного світу ще не бачили й не чули. Це мусить бути вшанування національного героя новими способами й імпрезами, які захопили б і схвилювали не лише широкі кола українців (передусім української молоді), але й широкі кола поневолених Москвою народів, навіть тих державних народів, що носять у своїй душі справедливість і далекозорість.

Такі нові способи — це кольорово-звуковий, науково-об'єктивний фільм, це мандрівна (пересувна) Мазепинська виставка, це телевізія, радіо. Але ці нові виховно активніші способи навчання й інформації дуже дорогі й складні і вимагають багато грошей, багато підготовчої праці та часу. Тому ми від літа цього року — за два роки од Мазепинських ювілеїв — будимо українське громадянство.

2. Опозиція проти відзначення Мазепинських ювілеїв

Уже перші наші кроки виявили певну розбіжність думок в колах свідомих українців. Чуємо голоси, що, мовляв, відзначати й шанувати треба тільки таких вождів, які перемогли. Мазепа, мовляв, Полтавську битву програв, незалежности Україні не здобув, — то нема чого шанувати його особливо бучно. Ці українці забули, що воєнні операції є лише частиною праці вождя народу; крім них велику частину щоденних турбот вождя творять заходи для перетворення свого несвідомого духово, розпорошеного й незаможного народу в політично свідому, організовану й багату націю, а своєї держави „в руїнах" — в могутню й квітучу державу. Крім того, дуже часто збройна оборона народу та держави має змінний успіх: після воєнних поразок дуже часто приходять перемоги. Коли цього не сталося в випадку Мазепи, то причинами були: високий вік, хвороба і смерть гетьмана. І коли ми тепер не можемо відзначати 250-ліття його смерти як вождя-начальника та переможця на полі рішального бою, то є всі підстави вшанувати його пам'ять за його націотворчу й державнотворчу працю. За 22 роки свого гетьманування він підніс Україну з повної руїни на рівень багатої, могутньої і шанованої держави, з якою шукали дружби й оборонного союзу могутня тоді Швеція і Польща Станіслава Лєщинського. Мазепа для української нації зробив так багато, як ні один з гетьманів і вождів українського народу. Тому вшанувати його пам'ять треба, і то треба дуже достойно, урочисто, організовано, масово. Це можуть зробити вільно і з власної волі, — за себе і за цілий український нарід, тільки ті два мільйони українців, які перебувають у вільному світі.

3. Що може дати для ювілеїв українська вільна наука?

Від р. 1708 кол. російський, а теперішній совєтський уряди вживають всіх заходів, щоб понищити пам'ятки по гетьманові І. Мазепі, щоб представити його масам українського народу й цілому світові в неправдивому, викривленому світлі. Українські патріоти-історики, завжди боролися з цією політикою Москви і в міру своїх сил і спроможностей подавали правду про І. Мазепу та його добу. Лише московська цензура пильно за такими виступами слідкувала і небезпечні місця скреслювала. В 19 ст. Бантиш-Каменський видав „Жизнеописаніе Мазепы" (Москва, три видання: 1834, 1836, 1842). Далі М. Костомаров, повернувшись із заслання, написав монографію „Мазепа и мазепинцы", що від 1882 р. друкувалася в журналі „Русская Мысль", 1883 р. вийшла в шведській мові, 1885 року видана окремою книжкою в Росії, а 1905 р. увійшла в його „Собраніе Сочиненій" (Петербурґ, 1905, VI). Нарешті 1897 р. Уманець написав свою монографію „Гетман Мазепа" (Петербурґ, 1897). В 90-их роках 19 ст. А. Гіршберґ їздив до Швеції і Польщі, і як наслідки своєї подорожі надрукував дві розвідки (1899, 1903) в „Київ. Старині". Далі М. Молчанівський працював у Швеції (їздив туди двічі в рр. 1898 і 1899); наслідки його праці надруковані 1906 і 1908 рр.; про Мазепу — аж 1930 р. Працювали за кордоном також проф. В. Антонович, проф. Олександренко (Берлін, Дрезден, Копенгаґен), В. Липинський (1909).

ВСІХ, ЯКІ ОТРИМАЛИ ЗАКЛИКИ ПРО ПОЖЕРТВУ НА ФОНД КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ, РАЗОМ З ОПЛАЧЕНИМИ ЗВОРОТНИМИ КОНВЕРТАМИ ДЛЯ ПЕРЕСИЛКИ ПОЖЕРТВ, ПРОСИМО ПЕРЕСЛАТИ ХОЧА Б І НАЙМЕНШУ ПОЖЕРТВУ, АБО ПОВЕРНУТИ КОНВЕРТИ, ЗА ЩО ЗАЗДАЛЕГІДЬ ЩИРО ДЯКУЄ — УПРАВА Т-ВА ПРИЯТЕЛІВ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ.

Хрущов продовжує тактику залицяння і шантажу

Лондон. — Нікіта Хрущов використав наївність одної сірої англійської громадянки, пацифістки з лондонського передмістя, щоб знову розкладати англійську публічну опінію, представляти себе, як „пропаганциста проти війни, за миром і роззброєнням"(буквально, — за словами Хрущова!), та шантажувати Захід совєтською пімстою. Пані Гітер Джозеф, секретарка гуманітарно-пацифістичної організації, що проповідувала скасування ядрової зброї, з Твінкенгему під Лондоном, виписала „протести" проти атомового зброєння і вислала їх до американської амбасади в Лондоні, до одного соціялістичного посла в англійському парляменті і до — Нікіти Хрущова, пісдавши заадресований до нього такий „протест" через совєтську амбасаду в Англії. В два тижні потім два службовики з совєтської амбасади приїхали до пані Джозеф і передали її відповідь від Хрущова — довжелезну депешу, в якій Нікіта похваляє англійку за її кампанію, сам себе прославляє, як миротворця, та водночас ласться на оприлюднену в минулому тижні англійську „Білу книгу" про оборонні заходи Англії.

Конґресова комісія називає „обманом" реклями про цигарки з фільтрами

Вашингтон. — Конґресова Комісія Урядових Операцій оскаржує в обмані продуцентів цигарок, які реклямують як нешкідливі цигарки з фільтрами. Ця комісія закликає Федеральну Торговельну Комісію до „негайної акції", щоб „не допустити до обманних практик і помилкових оголошень-реклям". В заяві конґресової комісії стверджується, що Федеральна Торговельна Комісія не „розглядала цієї проблеми з потрібною енерґією і пильністю". Конґресова комісія ствердила таке: „Курець цигарок із фільтром в багатьох випадках втягає в себе більше нікотини і тютюневого осаду, ніж це було б тоді, коли курив би нефільтровану цигарку"

Пропонують продати острів Елліс

Вашингтон. — Республіканський сенатор із Північної Дакоти Вільям Ланґер вніс законопроєкт про те, щоб уряд продав острів Елліс в нюйоркському порті внеконсійській корпорації „Шлях до волі", яка хоче поставити там монумент, що символізував би єдність держав Західньої Півкулі. Ця корпорація склала оферту заплатити за цей острів 100,000 долярів. Нюйоркська група хоче заплатити за цей острів 200,000 долярів, щоб там влаштувати парк із різними розвагами. Сенатор Ланґер сказав, що не випадає, щоб той острів, де по раз перший ступало 15 мільйонів нових американців, відступити на розвагові цілі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Т-во „Свобода", 25 Відд. УНСоюзу в Джерзі Сити, повідомляє членів, що в п'ятницю, 28-го лютого 1958 р., о год. 6:30 веч., в приміщенні УНСоюзу в Джерзі Сити — при 81-83 Ґренд вул., відбудуться **Річні Збори** Товариства з таким порядком нарад: прийняття протоколу попередніх зборів, звіт Управи і Контр. Ком. та уділення звільнення, вибір нової Управи і Контр. Комісії. — Того ж самого дня, о год. 8-ій веч. відбудуться звичайні Місячні збори, в програмі яких є вибір двох делеґатів і їхніх заступників на 24-ту конвенцію УНСоюзу. —

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — 397 Відд. повідомляє своїх членів, що місячні збори і вибір делеґатів, які не могли відбутися минулої неділі з причини сніговії і перервання комунікації, відбудуться в неділю, 23-го лютого, о год. 1-ій по пол. Будемо приймати вкладки від год. 12-ої. — М. Субтельний, О. Штогрин.

БЕТЛЕГЕМ, Па. — Б-во св. Димитрія, Відд. 288, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 23 лютого, о год. 11-ій рано, в церковній залі. Проситься членів прибути і вирівняти свої вкладки. — М. Брус, предс.; В. Заґвоський, кас.; Д. Мушастий, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Т-во ім. М. Грушевського, Відд. 219, повідомляє, що заповіджені збори на суботу, 15-го лютого НЕ ВІДБУЛИСЯ, з огляду на погоду. Згадані збори відбудуться в неділю, 23-го лютого 1958 р., в церковній залі — 675 S. 19th St., о год. 12-ій впол. Буде вибір делеґатів на конвенцію УНСоюзу, тому присутність всіх побажана. — М. Юров, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — 455 Відд. повідомляє членів, що звичайні місячні збори Відділу відбудуться в суботу, 22-го лютого 1958 р., о год. 6-ій веч., в залі ч. 44 Народного Дому в Ню Йорку. — Управа.

СТ. КАТЕРЕНІС, Онт. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 427, повідомляє своїх членів, що **Річні збори** відбудуться в неділю, 23-го лютого 1958 р., о год. 2:30 по пол., в домі УНО, при 177 Ніаґара вул. Проситься членів прибути на ці важливі збори, на порядку яких вибір нової Управи на 1958 рік, як також вибір делеґата та його заступника на конвенцію УНСоюзу. — Управа.

БОСТОН, Масс. — Т-во ім. Є. Коновальця, Відд. 238, повідомляє, що Місячні Збори, відбудуться в неділю, 23-го лютого 1958 р., зараз по Службі Божій, в залі укр. Прав. церкви — 136 Arlington St. На ці збори проситься усіх членів прибути. На порядку: вибір делеґатів та їх заступників на 24-ту конвенцію УНСоюзу, яка відбудеться в місяці травні у Клівленді, Огайо. — П. Мороз, предс.; В. Міґован, кас.; І. Сілінський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Повідомляється, що **Річні збори** Т-ва ім. С. Петлюри, Відд. 189, відбудуться, без огляду на скількість членів, в неділю, 23 лютого 1958 р., о год. 6-ій веч., у Горожанському Клюбі при 847 N. Franklin St. На зборах буде вибір делеґатів і їх заступників на конвенцію УНСоюзу. По зборах можна буде вплатити членські вкладки. Місячні сходини та побір вкладок відбуватиметься кожньої третьої неділі в місяці. — Управа.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Місячні збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 206, вібудуться в неділю, 23-го лютого 1958 р., у парафіяльній залі при 74 Геррис Еве., о год. 1-ій по пол. точно. Обов'язком кожного члена — бути присутнім на цих важливих зборах. На порядку: вибір делеґатів на 24-ту конвенцію УНСоюзу, як також інші важливі справи до обговорення і до полагодження. — В. Киндифорський, предс.; І. Кокольський, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Б-во св. І. Хрестителя, Відд. 76, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 23-го лютого 1958 р., о год. 1-ій по пол. Проситься всіх членів прибути на ці збори — заплатити свої членські вкладки. На порядку: вибір делеґатів на конвенцію УНСоюзу. — С. Мриґлод, гол.; М. Сороколіт, кас.; В. Салабун, секр.

СКРЕНТОН, Па. — Відд. 123 St. Mary's Society, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 23-го лютого 1958 р., в церковній залі, о год. 2-ій по пол. Проситься членів прибути. На зборах будуть важливі справи до полагодження, включно з вибором делеґата на 24-ту конвенцію УНСоюзу. Ці збори мали відбутися 16-го лютого, але з огляду на погоду, були відкликані. — М. Своноців, предс.; Т. Назар, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Дністер", 430 Відд. повідомляє своїх членів, що Звичайні збори, в цілі вибору делеґатів на конвенцію і **Річні збори**, які не відбулися минулої неділі з причини сніговії, відбудуться в неділю, 23-го лютого 1958 р., в тому ж самому місці і часі. Просимо взяти участь у зборах і вирівняти членські вкладки. — О. Бакай, секр.

ТРОЙ, Н. Й. — Управа Б-ва св. о. Николая, Відд. 191, повідомляє, що, з огляду на сніговії, збори перенесено на неділю, 23-го лютого 1958 року, в приміщенні Ukrainian Hall при 391 Second Ave., о год. 1-ій по пол. Порядок: вибір 2-ох делеґатів і їхніх заступників на конвенцію УНСоюзу. Проситься членів прибути на час. — Н. Бойко, предс.; Д. Петрецький, кас.; В. Колодій, секр.

КУРТІС БАЙ, Мд. — Збори Б-ва св. Петра і Павла, Відд. 81, вібудуться в неділю, 23-го лютого 1958 р., о год. 2-ій по пол., в церковній залі, де звичайно. Проситься місцевих і позамісцевих членів явитися на зборах. На порядку: вибір делеґата і заступника на конвенцію УНСоюзу. Також проситься тих членів, які мають дітей — вписувати в члени УНСоюзу. — А. Блавцяк, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Т-во ім. С. Коновальця, Відд. 423, повідомляє своїх членів, що **Річні Загальні Збори** відбудуться в неділю, 23-го лютого 1958 р., о год. 12:30 по пол., в залі „Укр. Бесіди — при 2410 Вест Шикаґо Еве. Обов'язком всіх членів явитися на цих зборах, довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглості. — Зараз по закінченні річних зборів відбудуться звичайні місячні збори, на яких буде вибір делеґатів на конвенцію УНСоюзу. — Управа.

МОНТРЕАЛ, Кан. — Повідомляємо все членство 473 Відд., що **Загальні Річні Збори** відбудуться в середу, 26-го лютого 1958 року, о год. 8-ій веч., в залі УНО під ч. 405 Fairmount. Просимо всіх членів прибути на означений час. На зборах буде вибір делеґатів на конвенцію УНСоюзу. — В. Захаркевич, гол.; О. Чайківський, секр.

ВЕСТ ІСТОН, Па. — Відд. 438, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 23-го лютого 1958 р., о год. 2-ій по пол. Подається до відома, що В. 47 дав згоду злучитися з нами щодо вибору делеґата. — Т. Савчук, предс.; С. Терлецький, секр.

Український Літературно Мистецький Клюб

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 21-го лютого ц. р., буде відіграна на апараті „гай-фіделиті" опера „Мадам Батерфляй" Пуччіні, Соля й оркестра римської опери. Головну ролю виконає Рената Тебальді. Про композитора й оперу говоритиме п-ні Іванна Прийма. Початок о год. 8-ій вечора.